

ŽEMIŠKŪS

J. M. MIRO

ROMANAS

PABAISOS

baltos lankos

J. M. Miro

Žemiškos pabaisos

romanas

Iš anglų kalbos vertė Tadas Juras

baltos lankos

Dingę vaikai

Pirmą kartą šį kūdikį Eliza Grei išvydo prekinio vagono prietemoje, lietaus merkiamoje geležinkelio linijos atkarpoje, maždaug už trijų mylių į vakarus nuo Beri Sent Edmundso, Safolko grafystėje, Anglijoje. Ji buvo šešiolikos, neraštinga, tamsiomis kaip lietus nežemiškomis akimis; nuo vakar nieko nevalgė, neturėjo nei apsiausto, nei skrybėlės, nes pabėgo tamsoje nė netuokdama, kur bėgs ir ką darys. Jai ant kaklo vis dar buvo matyti jos darbdavio nykščių žymės, šonai nubrozdingti jo batų. Pilve jau augo jo vaikas, nors tada ji to dar nežinojo. Ji paliko jį nekvėpuojantį tįsoti su naktiniais marškiniu ir akyje styrančiu plaukų smeigtuku.

Nuo tada nesustodama bėgo. Kai klupinėdama išniro iš giraitės ir kitoje tamsėjančios laukymės pusėje pamatė artėjantį krovininį traukinį, ji nemanė sugebėsianti į jį įsiropšti. Vis dėlto lediniam lietui plakant jai į šoną kažkokiu būdu persirito per tvorą, perbrido pažliugusį lauką, ėmusi kopti klampiu pylimo purvu parkrito ir nuslydo žemyn išsimurkdydama drabužius, tada vėl lyg paklaidusi ėmė ropštis aukštyn visomis keturiomis.

Kaip tik tuo metu ji išgirdo šunis. Pamatė vieną po kitos iš giraitės išnyrančias tamsias raitelių figūras. Jos judėjo vienu vora išilgai tvoros, priekyje jų skaldyda bėgo palaidų juodų šunų ruja. Ji matė, kaip vyrai paragino žirgus leistis šuoliais, pastvėrusi prekinio vagono rankeną ir iš paskutinių

jėgų prisitraukusi aukštyn bei įsiropštusi į vidų, išgirdo šūvio driokstelėjimą ir išvydo kažką žybtelint jai visai šalia veido. Atsigręžusi pamatė vyrą su cilindru, nužudytojo tėvą. Jis stovėjo balnakilpėse ir vėl kėlė prie peties šautuvą taikytis į ją, ji nusirito ant šiaudų kuo toliau nuo durų ir traukinio bildesiui vis greitėjant liko šnupuodama gulėti tamsoje.

Tikriausiai ji miegojo. Kai atsikvošėjo, šlapi plaukai buvo aplipę kaklą, po ja dardėjo ir bildėjo prekinio vagono grindys, pro atvirą vagono šoną pylė lietus. Ji tepajėgė įžiūrėti virvėmis sutvirtintų dėžių šonus su „Greene King“ etiketėmis ir ant šiaudų apverstą medinį padėklą.

Tada pastebėjo dar kažką, kažkokią degti paliktą lempelę, blausiai melsvą, kaip pro tamsius debesis prasišviečiantis žaibo blyksnis, bet kai prišliaužė artyn, pamatė, kad tai jokia lempelė. Ten, šiauduose, gulėjo ir švytėjo kūdikis, mažytis berniukas.

Šios akimirkos ji nepamirš niekada gyvenime. Kaip to kūdikio veidas blyksėjo permatoma mėlyna spalva, tartum jo oda būtų iš vidaus apšviesta koku žibintu. Kaip ji regėjo kraujagyslių tinklą jo skruostuose, rankose ir gerklėje.

Ji prišliaužė arčiau.

Šalia kūdikio gulėjo juodaplaukė jo motina. Negyva.

Kas valdo gyvenimą, jei ne atsitiktinumai?

Eliza stebėjo, kaip mažo žmogučio švytėjimas pamažu blėsta ir užgęsta. Tą akimirką visa, kas ji tokia buvo iki tol ir kas ji taps po to, nusidriekė priešais ją ir už jos kaip ilga vientisa linija. Ji klūpojo ant šiaudų pasirėmusi rankomis, jautė, kaip jos širdies plakimas lėtėja, ir beveik būtų galėjusi patikėti, kad sapnuoja šį žydrą švytėjimą, kad malonus jo paliktas įspaudas akyse tėra nuovargio, baimės ir pabėgėlės gyvenimo skausmo padarinys. Beveik.

– Ak, kas tu toks, mažyti? – sukuždėjo ji. – Iš kur atsiradai?

Mergina nebuvo nei labai išvaizdi, nei protinga. Smulkutė lyg paukštelis, siauru tarytum suspaustu veidu, pernelyg didelėmis jam akimis ir rudais bei šiurkščiais kaip šienas plaukais. Ji puikiai žinojo, kad niekam nerūpi, aplinkiniai nuo pat mažumės jai tai kalė ir kalė į galvą. Kitame pasaulyje jos siela priklauso Jėzui, bet šiame jos kūnas priklauso tam, kas ją maitina, rengia ir glaudžia po stogu. Toks jau yra šis pasaulis. Tačiau prispaudusi prie savęs šį kūdikį, pro atvirą prekinio vagono šoną žliaugiant lietuvi, o išsekimui tarsi veriant priešais ją duris į tamsą, ji pati negalėjo atsistebėti savo jausmais, kokie jie spontaniški, paprasti ir ūmūs. Panašūs į pyktį, tokie pat nevaržomi, tačiau ne pyktis. Dar niekada savo rankose ji nelaiškė būtybės, kuri būtų tokia bejėgė ir nepasiruošusi šiam pasauliui. Mergina pravirko. Ji verkė dėl kūdikio ir dėl savęs, dėl to, ko negalėjo pakeisti, o po kurio laiko, kai išverkė visą savo gėlą, tiesiog spaudė prie savęs kūdikį ir žiūrėjo į lietuvi.

Eliza Makenzi Grei. Toks buvo jos vardas, kurį ji pašnabždom vis kartojo kūdikiui tarytum kokią paslaptį. Ji nepridūrė: „Makenzi dėl mano tėvo, doro žmogaus, kurį Viešpats pasiėmė per anksti.“ Ji nesakė: „Grei dėl vyro, už kurio vėliau ištekėjo mano mama, didžiulio kaip ir tėtis, gražaus kaip velnias su smuiku, kalbėjusio saldžius žodžius, kurie pakerėjo mamą, tačiau jo veiksmai nebuvo tokie pat kaip žodžiai.“ Šio vyro žavesys nuskendo gėrimuose praėjus vos keletui savaičių po vestuvių nakties, kol varganame jų nuomojamame bute Lesterio šiaurėje po kojų ėmė ridinėtis tušti buteliai, ir jis rytais pradėjo su Eliza elgtis šiurkščiai, taip, kaip, būdama maža mergaitė, ji dar nesuprato, tačiau toks elgesys ją skaudino ir vertė gėdytis. Sulaukusi trylikos, ji buvo parduota kaip tarnaitė ir tai padarė jos motina – pati motina nusivedė ją į agentūrą

sausomis akimis ir pabalusiomis kaip mirtis lūpomis, pasiruošusi bet kam, kad tik paslėptų ją nuo to vyro.

Ir dabar tas kitas vyras – jos darbdavys, turtingos šeimos atžala, nešiojantis brangias liemenes, su kišeniniu laikrodžiu ir kruopščiai apkirptomis žandenomis, pasikvietė ją į savo darbo kabinetą ir paklausė, kuo ji vardu, nors ji tuose namuose dirbo jau dvejus metus, o tada užvakar naktį tyliai pasibeldė į jos kambarį laikydamas padėklą su žvake, uždarė paskui save duris, jai dar nespėjus iššokti iš lovos ir paklausti, kas nutiko, – dabar jis negyvas tįso už daug mylių, juodo kraujo klane ant jos kambario grindų.

Nužudytas jos rankomis.

Rytuose dangus ėmė blankti. Kai kūdikis išalkęs praverko, Eliza išsitraukė nosinaitėje suvyniotą vienintelį turimą maistą, duonos žiauberę, lėtai sukramtė mažą jos gabalėlį ir perdavė šią pliurzą mažyliui. Jis godžiai ją sučiulpė, nenuleisdamas nuo jos plačiai atmerktų akių. Jo oda buvo tokia blyški, kad ji galėjo įžiūrėti po ja išsiraizgiusias melsvas kraujagysles. Tada ji nuropojo prie mirusios kūdikio motinos ir ištraukė iš apatinio sijono nedidelį pluoštelį banknotų ir kapšelių monetų, tuomet šiaip ne taip nurengė nuo jos viršutinius drabužius. Negyvėlės kaklą juosė odinė virvelė su dviem sunkiais juodais raktais. Jų Eliza neėmė. Rausvai violetinis sijonas buvo per ilgas ir jai prireikė paraitoti jį ties juosmeniu, kad nesusipainiotų padurkuose; baigusi Eliza sumurmėjo maldelę už mirusiąją. Ši buvo minkšta ir pilnakūnė – visiška Elizos priešingybė, vešliais juodais plaukais, jos krūtis ir šonkaulius buvo išvagoję randai, nepanašūs nei į nudegimus, nei į raupus, tarytum mėsa kai kuriose vietose būtų sutirpusi ir tada vėl sustingusi, Elizai nesinorėjo nė mąstyti, kaip jie galėjo atsirasti.